

Da Lovforslaget ikke naaer videre i denne Rigsdagsamling, ansee vi det for usornødent yderligere at udvikle det Foranførte eller stille Forslag i denne Retning.

Medundertegnede Hansen erkjender det Duffelige i at undbrage de i Lovforslaget omhandlede Godser fra den saakaldte døde Haand. Jeg troer nu vel, at de paagjældende Fæsternes Lærv ved Ophævelsen af det fideicommissariske Baaud bedst vilde varetages der- ved, at Fæstegaardene, forinden der gives Fideicommissbesidderen fri Dispositionsret over Godset, overdrages Fæsterne eller deres Arvinger til fri Eiendom eller Arvefæste. Men da det Underændringsforslag, der findes opført under Nr. 3, væsentlig fyldestgjør min Tanke, har jeg, under Forudsætning af dettes Vedtagelse, meent at kunne slutte mig til Lovforslaget.

Der er ogsaa imod Forslaget anført den Betragtning — der iøvrigt ikke som den foregaaende er rettet mod Betimeligheden af Forslaget, men mod Foranstaltningen overhovedet, og derfor ikke synes vel forenelig med den nugjældende Grundlovsbestemmelse —, at den tilsigtede Forandring vilde faae en uheldig Indflydelse paa selve de vedkommende Fideicommissbesiddere, der vilde blive berøvede den Birketreds, hvort de hidtil havde virket til Gavn for Godsets Behoere og for Samfundet i det Hele. Selv om det imidlertid kunde antages, at de paagjældende Besiddere nu for Tiden i nogen betydelig Grad giye sig af med Driften af deres Besiddelser, forekommer denne Indvending os dog ikke at kunne tillægges betydelig Vægt. Det synes unaturligt at antage, at de Vedkommende ikke i Reglen skulde søge en Birkfømhed, der stemmer med deres Tilhøielighed og Evner, og forsaavidt man skulde ansee det for heldigt, at de ere knyttede til Jordens Dyrkning, er der ogsaa overveitende Sandsynlighed for, at de ville søge og finde en Birkfømhed i denne Retning, — hvorved man skal bringe i Grindring, at Udkastet har Bestemmelser, der lette den for Fideicommissbaandet friggjorte Eiendoms Overgang til den, der arver Fideicommisset, og at Udvalget bringer andre Bestemmelser i Forslag, der ville virke i samme Retning.

Endelig er der endnu anført den politiske

Betragtning, at Lovforslaget vilde virke til at berøve Landet betydningsfulde conservative Elementer. Vægten af denne Indvending berøver paa, deels om man i et jordbesiddende Fødselsaristokrati seer det væsentlige conservative Element i Folket, deels om man troer, at de her i Landet værende ikke mange Majoratsslægter under vore Samfundsforhold vilde være istand til at yde noget Betydeligt i denne Retning. Ingen af disse Anskuelser dele vi.

Idet vi allsaa slutte os til Udkastet i dets Grundtræk, erkjende vi ligesaa fuldt som de øvrige Medlemmer af Udvalget, at et Forslag af denne Natur helst burde udgaae fra Regjeringen, og, da der nu ikke er nogen rimelig Udsigt til, at Forslaget kan blive endeligt behandlet i denne Samling, vil der være tilstrækkelig Seilighed for Regjeringen til at forberede et Forslag derom inden næste Samling.

Undertegnede Carlsen har altid næret Tvivl, om det var rigtigt ved Lovforslag, indbragte af enkelte Medlemmer i Thinget, at søge Grundlovsbestemmelser indførte. Det maa i Regelen vistnok ansees for rigtigst, at Regjeringen indbringer slige Lovforslag; og da det indbragte Lovforslag, skjøndt det i det Hele havde en moderat Charakter, maatte gribe dybt ind i Forhold, der for de Paagjældende have en meget stor Betydning, da det fremdeles er overmaade vanskelig at fyldestgjøre alle retfærdige og billige Hensyn i de Forhold, her skulle ordnes, saa synes der at være særlig Anledning til at overlade Udførelsen af Grundlovens §. 93 til Regjeringens Initiativ.

Den Maae, hvorpaa Bestemmelsen i §. 93 i Grundloven gjenføres, kan desuden faae en større Indflydelse paa Folkets og Landets Fremtid, end Mange ved første Blickest ville indrømme; og den Betydning, Afgjørelsesmaaden kan have, saavel for Bevarelsen af de nødvendige conservative Elementer i hele Landhøstanden som for Samfundet, og Kronens Stilling dert, indeholder en alvorlig Opfordring til at lade Regjeringen selv indbringe Forslag til at fyldestgjøre vedkommende Grundlovsparagrafs Fordringer.